

DWIE KONCEPCJE PŁCI I ICH SPOŁECZNE SKUTKI

CEL

Uczestnicy zrozumieją, zapamiętają i określą swoje stanowisko wobec myśli przewodniej zajęć: **spór o płęć to spór o koncepcję całego życia społecznego**

WPROWADZENIE

Spróbuj zainteresować uczniów tematem. Powiedz to, co będzie potrzebne jako przygotowanie do aktywizacji.

- Możemy obecnie spotkać się z dwiema koncepcjami płci: koncepcją naturalną (biologiczną) i koncepcją genderową (kulturową). Najistotniejsze cechy tych dwu koncepcji są następujące [*można wywiercić w widocznym miejscu plansze z wypunktowaniem cech obydwu koncepcji płci*]

NATURALNA (BIOLOGICZNA) KONCEPCJA PŁCI

Płci są dwie– męska i żeńska

Płęć jest:

- obiektywna
- oparta o ciało
- zakorzeniona w biologii
- stała
- dana i zadana
- dana z urodzenia

GENDEROWA (KULTUROWA) KONCEPCJA PŁCI

Płci (genderów) jest wiele, a lista nie jest zamknięta (są listy 56 czy 256 genderów)

Płęć jest:

- subiektywna
- oparta o trwałe odczucie
- zakorzeniona w kulturze
- zmienna
- tylko zadana
- do wyboru

AKTYWIZACJA

Zorganizuj pracę w małych grupach wokół głównego pytania (lub serii pytań) i z wykorzystaniem metody aktywizującej. Po zakończeniu pracy w grupach zorganizuj prezentację efektów ich pracy.

- PYTANIA** W jakich obszarach życia społecznego płeć ma znaczenie?
Jakie są społeczne skutki różnych koncepcji płci: naturalnej i genderowej?
- METODA** Tabela
- POMOCE** Do przeprowadzenia tej metody potrzebny będzie wzór tabeli (powielony dla każdej grupy), do przerysowania przez małe grupy na arkuszu dużego papieru.

OBSZARY ŻYCIA SPOŁECZNEGO	SKUTKI NATURALNEJ KONCEPCJI PŁCI	SKUTKI GENDEROWEJ KONCEPCJI PŁCI

Druga pomoc to opis dwu spornych koncepcji płci (powielony dla każdej grupy)

- MATERIAŁY** Arkusze dużego papieru, markery.
- CZAS** 10 minut
- OPIS METODY** Kolejne czynności osoby prowadzącej zajęcia:
1. Postaw pytanie: Jakie są skutki różnych koncepcji płci: naturalnej i genderowej?
 2. Powiedz, że te skutki będziemy zapisywać w tabeli.
 3. Wskaz, że każda grupa ma przerysować wzór tabeli z jej trzema kolumnami.
 4. Wyjaśnij, że w pierwszej kolumnie wypisujemy wszystkie obszary życia społecznego, gdzie podział płci ma znaczenie.
 5. Wyjaśnij, że drugiej kolumnie wpisujemy skutki naturalnej koncepcji płci – w tym obszarze życia społecznego
 6. Wyjaśnij, że drugiej kolumnie wpisujemy skutki genderowej koncepcji płci – w tym obszarze życia społecznego
 7. Powiedz, że chodzi o to, aby wskazać jak najwięcej takich obszarów i skutków.
 8. Możesz dać uczniom przykład: *Obszarem życia społecznego, gdzie płeć ma znaczenie są toalety w budynkach (urzędy, szkoły, zakłady pracy). Skutkiem naturalnej koncepcji płci jest podział toalet na te dla kobiet i te dla mężczyzn. Podstawą dostępu do tych toalet jest płeć biologiczna. Skutkiem genderowej koncepcji płci będzie inne rozwiązanie sprawy toalet. Jakie?*
 9. Poproś przedstawicieli grup o wzięcie pomocy i materiałów papierniczych.
 10. Określ czas pracy na maksymalnie 10 minut.

- EFEKTY PRACY** Można oczekiwać, że uczniowie wskażą na takie obszary życia społecznego jak: prysznice, sport, więzienia

OBSZARY ŻYCIA SPOŁECZNEGO	SKUTKI NATURALNEJ KONCEPCJI PŁCI	SKUTKI GENDEROWEJ KONCEPCJI PŁCI
TOALETY		
PRYSZNICE		
SPORT		
WIĘZIENIA		

REFLEKSJA

Postaw kilka pytań na forum ogólnym, aby uporządkować i pogłębić zrozumienie zaprezentowanych efektów pracy. Daj czas na refleksję i wypowiedzi uczestników. Nie spiesz się. Jeśli trzeba powtórz pytania.

- W jakich obszarach życia społecznego płęć i to jak ją rozumiemy ma znaczenie?
- Jakie skutki niesie za sobą naturalna (biologiczna) koncepcja płci?
- Jakie skutki niesie za sobą genderowa (kulturowa) koncepcja płci?
- Jak oceniacie te skutki? Które skutki są dobre, a które złe? Dlaczego?
- Co trzeba by zmienić, gdyby przyjęto w społeczeństwie genderową koncepcję płci? Jaki byłby zakres tych zmian?
- Jesteście za czy przeciw tym zmianom? Dlaczego?

PRZESŁANIE

Podsumuj, uporządkuj i uzupełnij wnioski uczniów. Podkreśl kilka najważniejszych myśli. Wyeksponuj przesłanie czyli myśl przewodnią.

- Obszarów życia społecznego w których płęć i jej sposób rozumienia ma znaczenie jest wiele. Niektóre z nich pojawiły się w waszych tabelach: ...
- Jest jeszcze jednak wiele innych obszarów, na które warto wskazać:
 - **rejestracje** – w różnych miejscach podajemy płęć np. w urzędach – jedną z dwu: albo męską albo żeńską; pojawiają się miejsca, gdzie, zgodnie z koncepcją genderową pojawia się lista np. 56 płci (FB w USA kilka lat temu)
 - **emerytura** – kobiety idą w Polsce na emeryturę od 60 roku życia, mężczyźni od 65 roku; może się zdarzyć, że mężczyzna zadeklaruje, że czuje się kobietą i oczekuje wcześniejszej emerytury (przypadek ze Szwajcarii)
 - **ściąganie długów** – np. mężczyzna, który ma długi może zadeklarować, że czuje się kobietą i w kilku krajach może otrzymać nową tożsamość, nowe dokumenty, nowe numery identyfikacyjne
 - **więzienia** – są kraje, w których ludzie trafiają do więzień według deklaracji; zdarza się, że seryjni gwałciciele deklarują się jako kobiety i idą do więzienia kobiecego
 - **język** – język jest oparty o rozróżnienie na rodzaj męski, żeński i nijaki. Przyjęcie genderowej koncepcji płci prowadzi do przebudowy języka.
 - **dostęp na basenie do szatni i pryszniców** – zależy od płci, są szatnie dla kobiet i mężczyzn; przy genderowym rozumieniu płci zależy to od deklaracji
 - **wsparcie finansowe dla kobiet** – programy dotacyjne dla kobiet mogą objąć wszystkich, którzy się tak deklarują
 - **parytety w wyborach** – genderowe rozumienie płci skutkuje tym, że politycy mężczyźni, po zadeklarowaniu kobiecej tożsamości, mają większe szanse na pełnienie funkcji publicznych objętych zasadą równego parytetu
 - **parytety w zarządach firm** – menedżerowie mężczyźni, po zadeklarowaniu kobiecej tożsamości, mają większe szanse na pełnienie funkcji zarządczych
 - **sport** – genderowe rozumienie płci skutkuje tym, że udział w zawodach kobiecych lub męskich zależy od deklaracji, kim się sportowiec czuje; wtedy np. w konkurencji z kobietami startują biologiczni mężczyźni
 - **relacje w rodzinie** – znika „ojciec”, „matka”, „syn”, „córka”, „dziadek”, „babcia”, „wuj”, „ciocia” itd. Kim bowiem jest dla swojego syna jego biologiczny ojciec, który teraz czuje się kobietą? (tak się publicznie deklaruje i posiada dokumenty urzędowe poświadczające jego kobiecą tożsamość) Czy jest ojcem, skoro czuje się kobietą? Czy jest matką? Ale przecież jest matka jego syna. Kim jest dla swoich rodziców syn, który obecnie uważa się za kobietę?

- Jeden ze skutków genderowej koncepcji płci to „zniknięcie” kobiety. Skoro płeć jest czymś odczuwanym, to każdy może się poczuć kobietą. A jeśli każdy może być kobietą – to kobieta jako kobieta znika. Dostrzegła to O. Tokarczuk, w skądinąd życzliwym wstępie do książki J. Butler „Uwikłani w płeć”. Wstęp ten zatytułowała: „Kobieta nie istnieje”. Napisała m.in. tak: *„Skoro „kobieta” nie istnieje, skoro jest zaledwie pustym znakiem, to jak rozumieć emancypacyjne dążenia feminizmu – co feminizm ma wyzwalać, skoro sam przedmiot tego wyzwolenia rysuje się tak nieostro i podejrzanie”* (O. Tokarczuk, *Kobieta nie istnieje*, w: J. Butler, *Uwikłani w płeć*, Warszawa 2008)
- Spór o płeć to spór o całościową koncepcję życia społecznego, spór o kształt całego świata. Koncepcja płci jest jedną z podstaw całego życia społecznego. Niesie za sobą wiele, dalekosiężnych skutków. Zmiana koncepcji płci oznacza więc całościową zmianę życia społecznego.
- Niech każdy z nas odpowie sobie na pytanie: W jakim świecie chcę żyć? Czy w świecie kobiet i mężczyzn? Czy w świecie płci o niekreślonej liczbie, płci zmiennych i płynnych?
- Moim zdaniem ... *[koniec zajęć to miejsce na zajęcie stanowiska przez nauczyciela]*